

7/28653

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI

Sayı : 71366025-031-984

02/09/2013

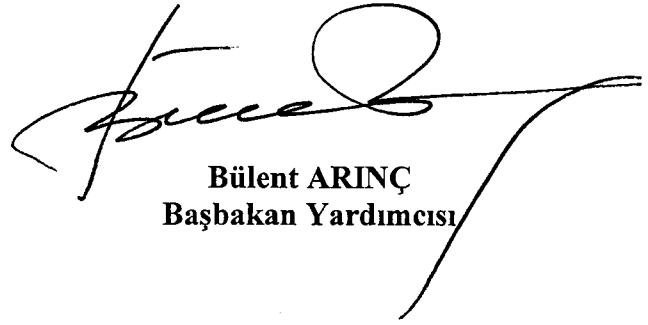
Konu : Soru Önergesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : 31/07/2013 tarihli ve 43452547-120.00-136139 sayılı yazınız.

Bakanlığıma intikal eden ilgi yazı eki, İstanbul Milletvekili Melda ONUR tarafından tevcih edilen 7/28653 esas numaralı soru önergesi cevabı ekte gönderilmektedir.

Bilgi ve gereğini arz ederim.

Bülent ARINÇ
Başbakan Yardımcısı

EK:

Cevabi Yazı (1 Sayfa)

T.C.
BAŞBAKAN YARDIMCILIĞI
(Sn. Bülent ARINÇ)

İSTANBUL MİLLETVEKİLİ MELDA ONUR TARAFINDAN TEVCİH
EDİLEN 7/28653 SAYILI YAZILI SORU ÖNERGESİ CEVAPLARI

Bakanlığım sorumluluğundaki Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Başkanlığından alınan bilgilere göre;

Son aylarda ülkemizde yaşanan bazı toplumsal olaylar bahane edilerek yazılı ve görüntülü yayın organlarının bir kısmında Türk Dil Kurumunu hedef alan haksız ve yıpratıcı yayınlar yapılarak, Kurumun hazırladığı *Türkçe Sözlük*'te yer alan önce "çapulcu" ardından da "darbe" kelimesinin anlamının siyasi erkin müdahalesiyle değiştirildiği iddia edilmiş ve kamuoyunda yanlış bir algı oluşturulmaya çalışılmıştır.

Anılan yayınların etkisiyle Kurum, sözlü ve yazılı olarak çoğu zaman hakarete varan haksız ithamlarla karşı karşıya kalmıştır. Bütün bu gelişmeler dikkate alınarak Kurum tarafından iki kez basın açıklaması yapılmış, konu bütün açıklığıyla anlatılmış ve açıklama metni Kurumun Genel Ağ (İnternet) sayfasında kamuoyunun bilgisine sunulmuştur.

Türk Dil Kurumunca 1945 ve 1955 yıllarında yayımlanan *Türkçe Sözlük*'te "darbe" kelimesi "vuruş, çarpış" şeklinde, 1959, 1966 ve 1969'da "vuruş, çarpış" anlamının yanında "hükûmet darbesi" şeklinde iç madde verilerek "hükûmeti yasa dışı yollardan ele geçirme" şeklinde tanımlanmıştır. 1974 yılında yayımlanan *Türkçe Sözlük*'te ise "hükûmet darbesi" iç maddesi çıkarılmış sadece "vuruş, çarpış" anlamı verilmiştir. 1983 ve 1988 yıllarında yayımlanan sözlüklerde "darbe" sözünün ikinci anlamında "Bir ülkede zor kullanarak yönetimi devirme işi: Hükûmet darbesi." tanımı yapılmıştır. 1998 yılında yayımlanan *Türkçe Sözlük*'te ise "darbe" sözü, bugün tartışılan biçimiyle "Bir ülkede baskı kurarak, zor kullanarak veya demokratik yollardan yararlanarak hükûmeti istifa ettirmek veya rejimi değiştirecek biçimde yönetimi devirmek işi." şeklinde tanımlanmıştır.

Yukarıdaki açıklamalardan da görüleceği üzere "darbe" sözünün tanımı 1945 yılından bu yana bir hayli değişiklik göstermiş, bunda da sözlüğün yayımlandığı dönemin şartları ve kelimenin halk arasında ve basındaki algılanış ve kullanılış biçimi etkili ve belirleyici olmuştur.

1998 Yılında sözlükte anılan tanımlamayı yapan uzmanlar, o dönemin Sözlük Bilim ve Uygulama Kolu Üyeleridir. Sözlük Kurulu Üyelerinin bilimsel gerekçe ve referansları hiç şüphesiz kendi bilgi birikimleri, başka sözlükler, o dildeki edebî ürünler, ders kitapları, gazete ve dergilerin taranmasından oluşturulmuş söz ve anlam derlemeleridir.

Bir dilin söz varlığında yer alan bir kelime anlamlandırılırken veya tanımlanırken hukuki gerekçelere değil, dil biliminin kurallarına ve kelimenin toplumda nasıl algılandığına ve kullanıldığına bakılır. *Türkçe Sözlük* bir hukuk sözlüğü, bir terim sözlüğü değildir. Genel sözlüklerde halkın anladığı, halk arasında kabul gören anlamlar yer alır.

Sözlükler şahsi fikirlerden oluşmaz. Bir kişinin ne anladığı değil ortak anlayışın ve algının ne olduğu önemlidir. Bu noktada şahsi fikri sormak ve bundan hareketle kişiler hakkında kanaat oluşturmak doğru bir tutum değildir.

Literatürde bir kelimeyi tanımlamak veya anlamlandırmak Anayasa veya kanunların değil dil biliminin alanıdır.

